

 Špela Bogataj,
Osnovna šola
Cvetka Golarja

Uporaba lutke pri pouku angleščine

IZVLEČEK: V prispevku je predstavljena izkušnja učenja in poučevanja z lutko v tretjem razredu. Uporaba lutke pri pouku vpliva na večjo motivacijo za učenje, ustvarja igrivo vzdušje v razredu, vzpostavi čustveno vez z učenci, vpliva na boljše pomnjenje in razumevanje učne snovi ter razvija kreativnost. Poučevanje z lutko ni samo popestritev pouka, je tudi sredstvo za doseganje ciljev iz učnega načrta. V prispevku vam predstavljamo primere uporabe lutke pri zgodnjem učenju tujega jezika.

Ključne besede: uporaba lutke pri pouku, zgodnje učenje tujega jezika, opismenjevanje

Using a Puppet in English Class

Abstract: The article describes a learning and teaching experience of using a puppet in a third-grade primary school class. Using a puppet in class contributes to greater motivation for learning, helps create a playful climate in the classroom and establish an emotional bond with the students, improves memory, deepens the understanding of the material and fosters creativity. The teaching experience with a puppet not only makes classes more interesting but is also a means to achieve the curriculum goals. The article illustrates a few examples of using a puppet to teach a foreign language to young students.

Keywords: using a puppet in the classroom, learning a foreign language at an early age, literacy

Metode dela z lutko

Renfro in Hunt (1982, v Maček 2011, str. 22–24) navajata šest različnih vrst dejavnosti z lutko v razredu, in sicer:

- **Spontana igra z lutko**

Ta oblika lutkarstva se zgodi spontano brez posredovanja odraslih. Otrok se spontano in sproščeno igra z lutko oziroma se z lutkami igra več otrok hkrati. Otroci sami poskrbijo za lutkovni oder. Učitelj jim lahko pomaga pri iskanju materiala in jih po potrebi usmerja.

- **Priprava prizorov z lutko**

Dejavnost vodi učitelj in otroke usmerja k pripravi prizorov z lutko na osnovi zgodbe, poezije, glasbe, realnega življenja in domišljije. Otroci nato prizore pripravijo sami. Ni v naprej določenega besedila. Tudi oder za igro otroci določijo sami. Otroci lahko svoje nastope predstavijo drugim, kar pozitivno vpliva na skupino in posameznike.

• Pripovedovanje z lutko

Učitelj s pomočjo lutke pripoveduje zgodbo, učence uči pesem, predstavi poezijo ... Pripovedovanje zgodbe z lutko v razredu vzpostavi posebno vzdušje, saj lutke s svojo obliko, barvo, dimenzijo in gibanjem obogatijo literarno doživetje.

• Pogovarjanje skozi lutko

Pogovarjanje skozi lutko je metoda, ki temelji na emocionalnem in socialnem razvoju otroka. Lutka je v veliko pomoč otrokom, ki še ne znajo izraziti svojih čustev in doživetij. Komunikacija skozi lutko otroku predstavlja neke vrste ščit, zato se otrok z lutko pogovarja bolj sproščeno, kot bi se pogovarjal z odraslo osebo.

• Učenje in poučevanje z lutko

Tehnika poučevanja in učenja z lutko učitelju omogoča, da informacije posreduje na zanimiv in vznemirljiv način ter istočasno dosega tudi cilje, zapisane v učnem načrtu. Učna snov, posredovana s pomočjo lutke, pripomore k dvigu motivacije za učenje, boljšemu pomnjenju in razumevanju učne snovi.

• Izdelava lutke

Učenci lutke, ki jih izdelajo sami, bolj cenijo. Z izdelavo lutke razvijajo fino motoriko, koordinacijo roka-oko, spoznavajo različne materiale, širijo znanja o pojmi, izražajo čustva ob ustvarjanju lika ...

Prednosti uporabe lutke pri pouku

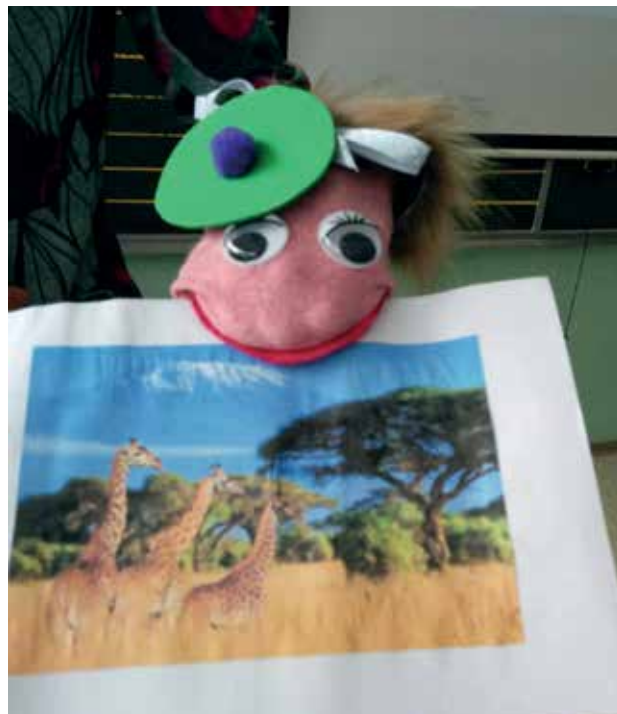
Različni avtorji izpostavljajo različne prednosti uporabe lutke pri pouku oziroma delu z otroki.

Roint (2015, v Zelas 2017) navaja, da imajo lutke zelo pomembno vlogo pri razvijanju jezika in komunikacijskih sposobnosti učencev. Učenci lutko sprejmejo kot sebi enako, kot svojega vrstnika in ne kot odraslega. To se odraža v načinu komunikacije, ki jo otroci vzpostavijo z lutko. Prav zaradi tega, ker lutko dojemajo kot sebi enako, se z njo lažje pogovarjajo. Raziskave so pokazale, da ima uporaba lutke pri pouku veliko pozitivnih vplivov na učenje jezika. Lutke pomagajo otroke motivirati za učenje, pomagajo vzpostaviti čustveno vez z otroki in prispevajo k igrivemu ozračju v razredu.

Belfiore (2016, v Zelas 2017) pravi, da je lutka v veliko pomoč sramežljivim otrokom pri nastopanju pred razredom. Kadar otroci nastopajo z lutko, imajo občutek, da nastopa lutka in ne oni.

Edi Majaron (2006, str. 38) pravi, da »lutka pri pouku vzpostavlja večsmerno komunikacijo, pomaga pri usvajanju, razumevanju in utrjevanju vsebin ter pri razvijanju kreativnosti, ki je tako pomembna za učenčevo pozitivno samopodobo.«

Helena Korošec (2002, str. 47) je zapisala »učitelj se otroku s sporočanjem skozi lutko približa in pridobi njegovo zaupanje. Naenkrat postane lutkar, pravljicar, ustvarjalec nečesa magičnega. Otroci takšnega učitelja vidijo kot osebo, ki prinaša v razred veselje, zadovoljstvo in vznemirjenje. Vzamejo ga za svojega, za človeka, s katerim lahko iskreno delijo veselje in žalost. To je seveda največ, kar si lahko učitelj želi. S tem so zagotovljeni osnovni pogoji za nemoteno vzpostavljanje medosebne komunikacije.«

Slika 1: Razglednica z dopusta

Navodila za delo z lutko

Pri delu z lutko je priporočljivo upoštevati nekaj preprostih navodil. Zelo dobro je, če lutki damo drugačen glas, kot ga imamo sami. Ko se lutka pogovarja z učenci, mora biti obrnjena proti razredu, saj je izredno pomembno, da z učenci vzpostavi očesni stik. Kadar se pogovarja samo z enim učencem, gleda samo njega oziroma njo. Pri lutkah, ki odpirajo usta, moramo še posebej paziti, da lutka odpre usta na začetku povedi in jih na koncu povedi tudi zapre. Kadar želimo kakšno besedo posebej poudariti, lahko pretiravamo z odpiranjem ust in usta odpremo ter zapremo ob vsakem zlogu besede. Zelo pomembno je, da lutko »oživimo«, ji »vdahnemo« življenje (Little Linguist blog, 2013).

Moj primer iz prakse

Z lutkami sem se prvič srečala v času študija. Že takrat so se mi zdele zanimive in čarobne. Ko sem začela s

poučevanjem angleščine na razredni stopnji, sem se odločila, da lutke vključim v svoje poučevanje. Do sedaj sem z učenci od prvega do tretjega razreda pri pouku angleščine izvedla različne dejavnosti z lutko. Lutke smo izdelovali, se z njimi igrali in uprizorili različne zgodbe ter pravljice. Lutke sem uporabila tudi za pripovedovanje zgodb, učenje pesmic in pogovor z učenci.

Ko sem prvič poučevala angleščino v tretjem razredu, sem veliko razmišljala, na kakšen način naj pouk popestrim in vanj vnesem nekaj igrivosti. Odločila sem se, da pri pouku ponovno uporabim lutko, toda tokrat v drugačni vlogi, v vlogi pomočnika. Lutka je postala moj nepogrešljivi pomočnik. Pomaga mi izpeljati določene dejavnosti (npr. skupaj zaigra dialog). Lutka je v veliko pomoč pri razlaganju in demonstraciji navodil za didaktične igre. Zelo pogosto pride v razred brez šolskih potrebščin, zato si potrebščine sposoja od učencev. Med šolsko uro občasno poskrbi za zabavo, s tem da namerno dela napake ali se skriva. Zelo rada priskoči na pomoč. Kadar opazi, da učenci česa ne znajo ali ne razumejo, jim z veseljem pomaga.

Postavila sem si še en izziv. Lutko sem želela izdelati sama. Doma imam veliko lutk, a nobene od njih nisem izdelala sama. Čisto po naključju sem odkrila knjigo z navodili za izdelavo lutk iz nogavic in se takoj lotila izdelave. Lutko iz nogavice sem poimenovala Jack. Ker je Jack zelo majhen in s svojo škaflo, v kateri živi, ne zavzame preveč prostora, poleg tega je lutka iz nogavice tudi praktična za uporabo, jo uporabljam že drugo šolsko leto.

Lutka se predstavi

Lutki je ime Jack. Prvo uro pouka angleščine v tretjem razredu se lutka učencem najprej predstavi. Jack prihaja iz Anglije. Živi v Londonu. Star je osem let. Ko se Jack učencem predstavi, vidijo, da lutka govori samo angleško. Nekatere učence to še dodatno motivira za učenje tujega jezika, saj če se želijo z lutko pogovarjati, morajo govoriti angleško. Prvo uro pokaže zastavo svoje države in učencem predvaja himno. Lutka največkrat vodi dejavnosti v začetnem delu ure. Učencem predstavi določene vidike življenja v Veliki Britaniji in jih spodbuja k primerjavi med Veliko Britanijo in Slovenijo. Včasih pripravlja naloge oziroma aktivnosti za opismenjevanje v tujem jeziku ali ponavljanje snovi. Ko se lutka utruji, se od učencev poslovijo in gre počivat s svojo hišico (škaflo).

Večkrat, med šolskim letom, lutka učencem predstavi pesmi o angleško govorečih mestih. Prvo pesem o angleško govorečem mestu lutka zapoje septembra. V tej šolski uri učencem pokaže, kako naj z zgibanjem lista izdelajo potne liste. Na naslovno stran knjižice napišejo naslov (potni list). Na prvo stran potnega lista narišejo sebe, zapišejo svoje ime in priimek. Na ostale strani potnega lista rišejo značilnosti mest, ki jih spoznajo pri pouku angleščine. Učenci spoznajo naslednja mesta: London, Cardiff, Melbourne, Edinburgh in New York.

Štirikrat letno (jeseni, pozimi, pomladi in poleti) gre lutka na počitnice. Na svojih potovanjih po svetu obišče različne kraje in z vsakega potovanja učencem pošlje razglednico. Razglednice preberemo. Kraje z razglednic poiščemo na zemljevidu. Vse razglednice pustim v razredu. Če želijo, učenci razglednice večkrat preberejo.

Sliki 2 in 3: Stran iz potnega lista

Slika 4: Iskanje krajev na zemljevidu

Takrat ko je Jack na počitnicah, nas obišče njegova sestra Lucy. Tudi Lucy je lutka, narejena iz nogavice. Je zelo radovedna lutka. Kadar pride v razred, zelo veliko sprašuje. Lutka Lucy je v naš razred prišla šele pred kratkim. Idejo za izdelavo mi je dala učenka. Predlagala je, da bi bilo dobro, če bi Jack imel sestrice.

Slika 5: Lutki Jack in Lucy.

Lutka predstavi svojo državo

V Učnem načrtu za tuji jezik v 2. in 3. razredu je zapisano, da »učenci pri pouku tujega jezika pridobivajo in razvijajo jezikovno in nejezikovno znanje, jezikovne, spoznavne, medkulturne in metakognitivne zmožnosti ter ključne kompetence za vseživljenjsko učenje.« (Učni načrt, 2013, str. 7). Odločila sem se, da bom posebnosti drugih kultur pri pouku angleščine v 3. razredu predstavila z uporabo lutke. Kdo bi lahko otrokom bolje predstavil Anglijo kot Jack, ki živi v Londonu. Ker je Jack pravi mali svetovni popotnik, ve veliko tudi o

drugih kulturah, zato učence seznanja s posebnostmi in zanimivostmi drugih kultur.

Lutka Jack s pomočjo slik in predmetov iz svoje vreče učencem predstavi posebnosti svoje države, in sicer v povezavi s temo, ki jo takrat obravnavamo pri pouku angleščine. Večinoma predstavlja posebnosti in značilnosti Velike Britanije, včasih prestavi tudi kakšno drugo kulturo.

Lutka učencem predstavi naslednje značilnosti svoje države in posebnosti drugih kultur:

- Pri obravnavi teme promet lutka učencem predstavi posebnosti, kot so npr. vožnja po levi strani ceste, volan na desni strani avtomobila, veliki rdeči dvonadstropni avtobusi, znameniti črni taksi, ki vozi po ulicah Londona, londonska podzemna železnica, prometni znaki, policijske uniforme.
- Lutka učencem predstavi kraljevo družino. Učencem pokaže vrečo, v kateri se nekaj skriva. Otroke vpraša, kaj mislijo, da je skrito v vreči. Ko učenci ugotovijo, kaj je v vreči (v vreči se skriva krona), poskušajo ugotoviti še, zakaj je lutka s seboj prinesla krono. Pomaga jim tako, da jim pokaže slike članov kraljeve družine. Nauči jih tudi pesem o kraljevi družini.
- Nauči jih nekaj tradicionalnih otroških iger. Izrazi željo, da učenci njej pokažejo kakšno igro, ki jim je všeč.
- Predstavi potek svojega delovnega dne: prebujanje, vstajanje, zajtrk, odhod v šolo ...
- Lutka vodi kviz o živalih in njihovih življenjskih okoljih. Opiše svojo najljubšo žival in predstavi živali ter življenjska okolja svoje države.
- Učencem opiše tipični angleški šolski dan, predmete, šolsko prehrano ...
- Pokaže slike ljudi, ki opravljajo različne poklice v angleško govorečih deželah. Učencem pokaže uniforme ljudi, njihova vozila. Ta tema je še posebej zanimiva za fante, ki zelo radi gledajo slike policistov, vojakov, reševalcev ...
- Učencem pripoveduje o svojih najljubših športih in hobijih. Izpostavi najbolj popularne športe v angleško govorečih deželah, kot so npr. bejzbol, ameriški nogomet, ragbi, kriket, tenis, plavanje.
- Opiše posebnosti praznovanj v angleško govorečih deželah.
- Lutka pokaže svojo najljubšo hrano. Učenci ugibajo, iz katere države ta hrana izvira. Nato otrokom postavlja vprašanja, iz katere države prihajajo določene jedi. Pomaga jim pri iskanju angleških jedi. ➡

- Lutka zelo rada potuje po svetu in na teh svojih potepanjih spozna druge kulture in jezike. Včasih učence nagovori v tujem jeziku, ki ni angleščina. Učenci poskušajo ugotoviti, kateri jezik je lutka govorila.

Opismenjevanje in ponavljanje učnih vsebin

Preden z učenci začnemo z začetnim branjem in pisanjem pri pouku angleščine, izvedemo veliko dejavnosti za opismenjevanje. Tako se z učenci v prvem in drugem razredu veliko igramo z besedami, določamo število zlogov, glasov, določamo kratke in dolge besede, urimo motorične spretnosti, razvijamo vsa čutila, določamo poudarjene in nepoudarjene zloge, se igramo z rimami, delamo z abecedno hiško, iščemo vsiljivca, določamo začetne, srednje in končne glasove v besedah, sestavljamo zbirke predmetov na določen glas, se učimo pesmice.

Opismenjevanje pri angleščini ima v primerjavi z opismenjevanjem v slovenščini kar nekaj posebnosti, istočasno pa tudi določene skupne točke. In prav zaradi teh skupnih elementov mi je bila v veliko pomoč pri načrtovanju dejavnosti za opismenjevanje pri pouku angleščine knjiga slovenskih avtoric z naslovom *Opismenjevanje in razvoj vseh čutil*. Večino idej za zgoraj naštetje dejavnosti opismenjevanja sem našla prav v tej knjigi.

V tretjem razredu dodam še druge dejavnosti opismenjevanja. Imam pomočnika, ki mi pri izvajanju teh dejavnosti pomaga. Moj pomočnik je lutka Jack, kadar je Jack na počitnicah, pomaga lutka Lucy. Lutki brskata po moji veliki vreči s pripomočki za pouk angleščine in v vreči najdeta različne pripomočke:

- Glasbila: Lutka iz vreče potegne glasbila. S pomočjo igranja na glasbila učenci določajo število zlogov v besedi, poudarjene in nepoudarjene zloge, določajo število besed v povedi.
- Sličice ali besede: Lutka učencem naroči, naj zaprejo oči. V tem času skrije sličice. Nato določi učence, ki po njenih navodilih iščejo sličice ali besede. Včasih po nesreči strese vse kartice oziroma sličice iz škatle in učenci jih morajo urediti v pravo zaporedje, poiskati pare ali sestaviti povedi.
- Navodila: Lutka v vreči najde škatlo, v kateri so na listih napisana navodila. Lutka bere navodila, učenci jih izvajajo. Proti koncu šolskega leta navodila berejo učenci, izvaja jih lutka. Občasno jim malo ponagaja in vsega ne izvede pravilno. Druga možnost je, da vsi učenci dobijo lističe z navodili. Lutka prebere vsa navodila, učenci lahko izvedejo samo tisto navodilo, ki je zapisano na njihovem listku.

- Plakat z manjkajočimi besedami: V vreči so lističi z besedami in plakat. Na plakatu so napisane povedi, v vsaki povedi manjka beseda. Učenci skupaj z lutko preberejo besedilo in poiščejo manjkajoče besede.
- Robotka Bee Bota: Učenci se najprej seznaniijo z delovanjem robotka. Ko znajo robota uporabljati, lutka na predlogo položi besede oziroma sličice. Učencem pove, do katere besede morajo priti. Učenci dajo robotu navodila in če so navodila pravilna, robot pride do zahtevane besede oziroma sličice.
- Knjige: Lutka učencem prebere zgodbo. V tej zgodbi je veliko besed z enakim glasom. Učence spodbudi k iskanju in branju teh besed.
- Muholovec: Lutka po tleh razporedi različne besede, ki jih nato bere. Učenci z muholovcem udarijo po besedah, ki jih lutka izgovori.
- Tongue Twister: Lutka prinese listek, na katerem je zapisan tongue twister. Nekajkrat ga prebere in učenci vzpodbudi, da besede izgovarjajo vsi skupaj.
- Blagajna: Lutka na učiteljski mizi pripravi prodajalno. V tej prodajalni učenci nakupujejo besede. Kupijo lahko samo tiste besede, ki jih znajo prebrati.

Slika 6: Prodajalna z besedami

Lutka je moj pomočnik tudi pri igranju različnih dialogov. Učencem na izbiro ponudi različne kartončke s sličicami. Učenci izberejo eno izmed sličic in z lutko zaigrajo narisano situacijo. Če učenci ne vedo, kaj bi rekli, jim lutka besedilo zašepeta na uho.

Lutka in učni cilji

Poučevanje z lutko ni samo popestritev pouka, ampak tudi sredstvo za doseganje ciljev iz učnega načrta. Lutka govori samo angleško in vsakič, ko lutka komunicira z učenci v razredu, učenci pri tem razvijajo osnovne strategije poslušanja in slušnega razumevanja (pozorno poslušanje, razumevanje navodil, jezik razreda, razumevanje glavnih idej itn.). Ob poslušanju lutke razvijajo tudi zvočno občutljivost in prepoznajo ter preizkušajo značilnosti jezika (ritem, intonacija, izgovarjava). Učenci se na lutkino govorjenje odzivajo besedno in nebesedno. Kadar se na lutkine besede, vprašanja, pobude ... odzovejo besedno, razvijajo in preizkušajo tudi spretnosti izgovarjave, intonacije ter ritma tujega jezika.

Lutka jim pri pouku angleščine predstavi različne teme, kot so npr. kraljeva družina, živali, promet, poklici, športi ... in pri vseh teh temah učenci razvijajo, utrjujejo ter se preizkušajo v razumevanju pogosto rabljenega besedišča v povezavi z določeno temo. Lutka jih spodbuja tudi h govorjenju. Kadar se učenci pogovarjajo z lutko, uporabljajo besedišče z obravnavanih vsebinskih področij.

Lutka je zelo vpljudna. Učence vedno pozdravi in se od njih poslovi, se opraviči, zahvali. Preko teh dejavnosti učenci spoznavajo in se učijo uporabljati osnovne vzorce socialne interakcije, in sicer jezikovne označevalce družbenih razmerij (pozdravi, naslavljanja) in nekatere vpljudnostne dogovore (npr. zahvala, opravičilo).

Lutka učencem bere zgodbe, jih uči pesmice, opisuje dogajanja in preko teh dejavnosti uresničujem še en cilj iz učnega načrta, in sicer da učenci spoznavajo izvirna besedila v tujem jeziku (npr. pesmi, izštevanka, pravljice, opisi dogajanj, procesi, navodila) in razvijajo medkulturne in večjezikovne zmožnosti/spretnosti.

Lutka učencem pripravlja različne situacije za učenje tujega jezika (igre vlog, didaktične igre, pesmice, kvize, pogovore, vprašanja, zgodbe, opise svojih doživetij) in v teh situacijah se učenci preizkušajo v spontanem sporazumevanju v tujem jeziku, tuji jezik uporabljajo v novih okoliščinah in okolju ter se usposabljaajo za govorno sporazumevanje in sporočanje (govorijo, recitirajo ali pojejo primerna izvirna besedila v tujem jeziku, poimenujejo, naštevajo ob slikah, predmetih, opisujejo preprostejše eksperimente in postopke, dajejo navodila ipd.).

S pomočjo različnih iger, ki jih vodi lutka, učenci razvijajo predopismenjevalne in opismenjevalne spretnosti/zmožnosti ter zanimanje za branje. Z branjem razglednic, ki jih s svojega dopusta piše lutka, se preizkušajo v branju enostavnih povedi in kratkih preprostih besedil v tujem jeziku.

Sklep

Preden sem izdelala prvo lutko iz nogavice, sem imela nekaj pomislekov, kako jo bodo učenci sprejeli. Po uvodni uri z novo lutko v razredu sem bila pozitivno presenečena nad njihovo reakcijo. Lutko, narejeno iz nogavice, so takoj vzeli za svojo. Vsakič, ko jih Jack pozdravi, ga glasno pozdravijo nazaj. Seveda obstajajo razlike med posameznimi razredi. V nekaterih razredih so bolj navdušeni nad lutko kot v drugih. Do sedaj še nisem doživela, da bi razred lutko zavračal. Drugi dokaz, da so učencem lutke pri pouku všeč, sem dobila, ko so učenci izrazili željo, če se lahko med odmorom z njo igrajo.

Lutka je postala nepogrešljivi pomočnik, še posebej v veliko pomoč mi je pri igranju dialogov in razlaganju pravil za igro. Še tako zapletena navodila za igro je lažje razložiti in demonstrirati, če imaš pomočnika. Vsaka lutka v sebi nosi čarobnost in s to svojo magičnostjo v razred vnaša zabavo, igrivost in spontanost. Je krasna obogatitev pouka. Ni pa samo moj pomočnik, v veliko pomoč je tudi otrokom. Kadar česa ne znajo, jim to prišepne na uho ali pokaže, kaj morajo popraviti.

Uporabo lutke pri pouku zelo priporočam, saj v razred prinaša veliko prednosti. Opažam, da je učencem zelo všeč, kadar dialoge zaigrajo z njo. Ker so jim ti dialogi zabavni, se jih hitreje zapomnijo. Veliko prednost uporabe lutke v razredu opažam pri razumevanju navodil za didaktične igre. Otroci jih namreč hitreje razumejo, kadar mi pri demonstraciji didaktičnih iger pomaga lutka. Spodbuja jih h govorjenju, saj če se želijo pogovarjati z njo, morajo govoriti angleško. V nadaljevanju šolskega leta ali v naslednjem šolskem letu nameravam izdelati še več lutk iz nogavice in počasi povečati Jackovo družino ter v članku opisanim dejavnostim dodati še kakšno novo.

Viri in literatura:

Korošec, H. (2006). Vključevanje lutk v vzgojno-izobraževano delo. *Sodobna pedagogika*, 57 (3), 120–145.

Korošec, H. (2002). Neverbalna komunikacija in lutka. V Korošec, H., Majaron, E. (Ur.), *Lutka iz vrtca v šolo* (str. 31–54). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Little Linguist blog. (2013). Pridobljeno s <https://www.little-linguist.co.uk/blog/using-puppets-for-teaching-languages.html> (19. 1. 2019).

Maček, N. (2011). *Uporaba lutke na razredni stopnji*. Pridobljeno s http://www.takekey.com/Thesis_210.pdf (19. 1. 2019).

Majaron, E. (2006). Možnosti lutke pri doseganju kurikularnih ciljev v osnovni šoli. *Vzgoja in izobraževanje*, XXXVII (2), 38–39.

Pevec Semec, K. (ur.) (2013). *Učni načrt. Program osnovna šola. Tuji jezik v 2. in 3. razredu*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.

Zelas, C. (2017). *Puppets in the classroom*. Pridobljeno s <https://www.worldoflittledude.com/blog/puppets-in-the-classroom/> (19. 1. 2019).

Language Teaching Games. Pridobljeno s <http://languageteachinggames.blogspot.com/2012/10/flyswatter-vocabulary-game.html> (19. 1. 2019).